

Phụ Lục II B
Bảng Thuật Ngữ Đối Chiếu Dùng Trong
Bộ Quy Tắc Biên Mục Anh-Mỹ Rút Gọn, 1988
The Concise AACR2 I của Michael Gorman,
Lâm Văn-Thế & Phạm Thị Lệ-Hương dịch

Lời Minh Xác Của Các Dịch Giả Bộ Quy Tắc Biên Mục Anh-Mỹ Rút Gọn, 1988

Vì hiện nay chưa có sự thống nhất về thuật ngữ thư viện học giữa những người trong và ngoài nước, chúng tôi quyết định làm thêm Phụ Lục IIB này để đối chiếu thuật ngữ dùng trong Bản dịch và thuật ngữ hiện đang được sử dụng trong nước. Lời minh xác sau đây của chúng tôi cũng như chính Phụ Lục sẽ giúp bạn đọc hiểu rõ hơn lý do về việc sử dụng thuật ngữ trong Bản dịch này của chúng tôi.

Trong khi phiên dịch tài liệu này, chúng tôi phải tôn trọng nguyên tắc của công tác phiên dịch (translation) từ tiếng Anh sang tiếng Việt, tức là dịch từng từ một (word-by-word), và không thể làm việc phóng tác (adaptation) tức là thêm vào bản dịch những gì không có trong nguyên bản tiếng Anh. Chúng tôi đã hết sức cố gắng nhằm tao ra sự nhất quán (consistency) cho toàn bộ bản dịch bằng cách luôn luôn sử dụng những từ được chúng tôi coi là từ chuẩn, tuyệt đối tránh chuyên khi dùng từ này, khi dùng từ khác cho cùng một từ hay cụm từ tiếng Anh. Ngoài ra chúng tôi cũng cần phải theo một khuôn mẫu đồng nhất (pattern) trong ngữ cảnh của các từ tiếng Anh cũng tương đương với lối dùng trong lúc dịch sang tiếng Việt, thí dụ như từ **Publications**, chỉ những tài liệu được in trên giấy hay bằng phương tiện điện tử trực tuyến được dịch là **Ấn phẩm**, thì **Microform** (bao gồm microfilm, microfiche, microopque), chỉ những tài liệu được thu nhỏ lại mà mắt thường chỉ có thể đọc được với máy móc trợ giúp thì được dịch là **Vi phẩm**. Xin lưu ý quý độc giả là vài từ thông dụng được nhắc đi nhắc lại nhiều trong toàn văn của bản dịch và nó được dùng để chỉ hai khái niệm khác nhau trong công tác biên mục mô tả. Đó là: **Bản mô tả (Entry)**, **Một/Sự mô tả (A description)** và **Tiêu đề (Heading)**.

- **Bản mô tả (Entry)** = Một biểu ghi của một tác phẩm trong mục lục thư viện. Nó được dùng để chỉ toàn bộ thông tin trong một thẻ (phiếu) mục lục. Xin xem mẫu thẻ ghi dưới đây.
- **Một (Sự) mô tả (a description)** = Tài cá gì ra bằng lời.
- **Tiêu đề (Heading)** = Một tên gọi, một từ, hay một nhóm từ, được đặt ngay tại phần đầu của một bản mô tả mục lục để cung cấp một điểm truy dụng của thư mục. Nó dùng để chỉ phần thông tin dùng làm điểm truy dụng cho thẻ (phiếu) mục lục.

Mẫu thẻ của bản mô tả chí nh dành cho tác giả với tiêu đề là tên tác giả chí nh: Gorman, Michael

Gorman, Michael, 1941-

[Concise AACR2, 1988 revision. Việt ngữ]

Bộ quy tắc biên mục Anh-Mỹ rút gọn AACR2 / dịch giả: Lâm Vĩ nh-Thế, Phạm Thị Lệ-Hương = The concise AACR2, 1988 revision / tác giả: Michael Gorman. -- Ấn bản lần 1. -- McLean, VA: LEAF-VN, c2001.

tr. : minh họa. ; 28 cm.

Phiên dịch từ bản Anh ngữ: The Concise AACR2, 1988 revision. Chicago: ALA, 1989.

Bảng phụ đính nh IIB: Thuật Ngữ Đối Chiếu: tr.

Bảng phụ đính nh III: Phạm Minh Họa: tr.

Có bảng dẫn mục.

ISBN

1. Quy tắc biên mục Anh-Mỹ. 2. Biên mục mô tả -- Quy tắc. I. Lâm, Vĩ nh-Thế. II. Phạm, Thị Lệ-Hương. III. Nhan đề. IV. Nhan đề: The Concise AACR2, 1988 revision. V. Nhan đề: Anglo-American cataloging rules (2nd ed., 1988 revision).

Xin xem thêm bộ thẻ mẫu đầy đủ về các **Bản mô tả chí nh và phụ** của sách này nơi trang 263-269.

Theo *Từ điển Từ và Ngữ Việt Nam* / Nguyễn Lân. TP Hồ Chí Minh: Nhà XB TP Hồ Chí Minh, 2000, tác giả Nguyễn Lân đã ghi trong *Đôi Lời Tâm Sự Thay Lời Tựa* như sau:

"Gần đây tôi nhận thấy trong sách báo và cả trên đài tiếng nói Việt-nam, đồng bà o dùng sai nhiều từ, nhất là những từ Hán Việt. Thí dụ người ta nói và viết **cấu kết** thay cho **câu kết**, **mã i dâm** thay cho **mại dâm**, **mã n tí nh** thay cho **mạn tí nh**, **yếu điểm** thay cho **điểm yếu hay nhược điểm** (tuy yếu điểm lại là điểm quan trọng), **vãn cảnh** Chù a Hương thay cho **vãn cảnh** Chù a Hương, **vô hi nh chung** thay cho **vô hi nh trung**, **huyền thuyên** thay cho **huyền thiến**, vân vân... Mặt khác trong các sách báo lỗi chí nh tả tràn lan, rất ảnh hưởng tới sự trong sáng của tiếng Việt."

Trong khi dịch cuốn *ALA Từ điển Giải nghĩa a Thư viện Học và Tin Học Anh-Việt*, và trong việc dịch cuốn *Bộ Quy Tắc Biên Mục Rút Gọn* này, chúng tôi đã dùng một số từ Hán-Việt (HV) vì không tìm ra được từ ngữ ngắn và gọn tương đương thí ch hợp hoàn toàn bằng tiếng Việt. **Chúng tôi cũng ý thức rằng** tiếng Việt cũng thay đổi tùy theo địa phương, ngoài ra có nhiều từ đã được Việt hoá và ghi sá u và o trong cách dùng của chúng ta, nên chúng ta tưởng đó là tiếng Việt thuần túy, nhưng đó lại là Hán-Việt và có khi nó lại được **dùng sai** trong ngữ cảnh của ngành Thư viện học. Vì thế cũng tùy theo ngữ cảnh của từng câu văn mà chúng ta có thể áp dụng các từ Hán Việt cho thí ch hợp được với ngành Thư viện học, Thông tin học và Điện toán học áp dụng và o Thư viện học. Xin đơn cử và i thí dụ:

1) **Acquisitions/Acquire = Thủ (hay Thụ) đắc (HV)** = Thụ/thủ: Nhận lấy; Đắc: Có được. Công tác thủ đắc (acquisitions) bao gồm các việc mua sắm, trao đổi, nhận tặng, v.v.. tài liệu cho thư viện. Trong nước dùng từ **Bổ sung (HV)**: Bổ: Vá lại; Bù và o; Sung: Đầy đủ. Công tác bổ sung tức là bù và o chỗ thiếu cho đầy đủ. Trong ngữ cảnh của ngành thư viện học, cụm từ **Thủ đắc** bao gồm nghĩa rộng hơn cụm từ **Bổ sung**. Thí dụ: Thư viện chỉ có tập 1 và 3 của bộ *La Sơn Yên Hồ Hoàng Xuân Hãn*, thì cần **bổ sung** tập 2 cho trọn bộ. **Bổ sung** chỉ có thể dùng để chỉ hành động **nhận thêm tài liệu và o sưu tập đã có sẵn** của thư viện cho đầy đủ hơn, nó không thể dùng để chỉ các việc phế thải (hay loại trừ = weeding) các tài liệu thư viện lỗi thời (outdated), bị hư hại không thể dùng và cũng không thể thay thế được nữa.

2) **Menu = Thực đơn (HV)** = trong ngành ẩm thực (hay ngành ăn uống ở nhà hàng) = Thực: Ăn; Đơn: Giá y tờ, (để ghi danh mục các món ăn để khách hàng chọn lựa). Nếu cùng một từ **Menu** trong ngành Điện toán

học [trong nước gọi là Tin Học] thì không thể dịch là Thực đơn được vì trong máy điện toán [máy tính] có cái gì ăn được để gọi là Thực đơn? [*Từ Điển Điện Tử & Tin Học Anh-Việt*/Nguyễn Văn Bả y. Hà Nội: NXB Khoa Học và Kỹ Thuật, 1994, tr.218] vì thế trong ngữ cảnh của ngành Thư viện học, Điện toán học áp dụng và ở Thư viện học, chúng tôi dịch từ Menu là **Lệnh đơn**, hay **Đơn chọn lựa**. Thí dụ: Bấm nút chuột (mouse) và o "Lệnh đơn chỉ nh" (Menu) để có "Lệnh đơn kéo xuống" (Pull down menu) và ra lệnh "In bài" (Print) viết từ hồ sơ điện toán [tệp máy tính] có trong máy điện toán của bạn.

3) **Indexing/Index = Làm chỉ mục hay Là m dẫn mục/Sách Dẫn mục (hay Sách Chỉ mục, hay Bảng dẫn mục/chỉ mục [ở cuối sách])** = Trong nước có nơi dùng cụm từ **Đánh chỉ số/Chỉ số/Bảng tra [ở cuối sách]** [*Bản Về Tiêu Đề Đề Mục hay Đề Mục Chủ Đề (Subject Headings) Dùng Cho Các Thư Viện*"/Tạ Thị Thị nh *Bản Tin Điện Tử* 12/2000 - Câu Lạc Bộ Thư Viện TP Hồ Chí Minh. Ấn bản điện tử trực tuyến. (<http://www.hcmuns.edu.vn/GLIB0001/clb/bt2000/tddemuc.htm>) = [HV: Chỉ : trỏ; Số: Con số] Đây là một công tác làm các dẫn mục (cũng gọi là m chỉ mục = Indexing) tức là cung cấp các tiêu đề đề mục (subject headings, ở trong nước tùy địa phương có nơi gọi là "đề mục chủ đề"), hay những tiết mục quan trọng cho những bài báo, hay ở cuối của một cuốn sách, cần được phân tích để đọc giả tra cứu nhanh chóng đến đề tài muốn nghiên cứu được đăng rải rác trên nhiều loại ấn phẩm liên tục, hoặc ấn phẩm định kỳ, hoặc trong toàn văn của cuốn sách (xuất bản ở Âu Mỹ). Cụm từ **Chỉ số/Đánh chỉ số** ở đây chỉ có thể thích hợp trong ngành Thống kê học, thí dụ *Chỉ số giá tiêu thụ = Consumer's price Index*, (Chỉ số (index number) có nghĩa là "một con số dùng để chỉ những thay đổi của một biến số đã được quan sát trong một khoảng thời gian nào đó"), như vậy đối với việc làm các dẫn mục (Indexing) cho những bài báo hay sách, ngoài số trang và số báo, ngày, tháng, năm ra có cái "số" gì để gọi là "chỉ số" cho thích hợp với những tiêu đề đề mục trong ngữ cảnh của các loại *Sách Dẫn Mục* này, để gọi việc làm này là "Đánh chỉ số?"

Thí dụ: Nếu dùng loại sách dẫn mục như *Social Science Abstracts*. H.W. Wilson Co., nếu làm việc truy tìm kết hợp dưới 2 tiêu đề đề mục "**Clinton, Bill**" và "**Vietnam**" chúng ta sẽ thấy có nhiều bài báo nói về chuyến thăm Việt Nam của Tổng thống Mỹ Bill Clinton. Xin trích dẫn một thí dụ từ *Social Science Abstracts*:

Tên tác giả bài báo [Author(s)]: Chanda, Nayan.

Nhan đề bài báo [Title]: Blowing hot and cold. Clinton's visit to Vietnam

Nguồn liệu (Tên, số báo và ngày xuất bản) [Source]: *Far Eastern Economic Review*, v. 163 no. 48 (Nov. 30 2000)

Tiêu đề đề mục [Subject (s)] :

Tiêu đề đề mục là tên cá nhân [Named Person]:

Clinton, Bill, 1946- -- Visit to Vietnam, 2000.

Tiêu đề đề mục địa dư [Geographic [subjects]]:

United States -- Foreign relations -- Vietnam.

Vietnam -- Foreign relations -- United States.

Qua những cuộc trao đổi thư từ, tài liệu với các đồng nghiệp trong nước, vì nhận thấy có những khác biệt trong cách dùng thuật ngữ của ngành Thư viện học, Thông Tin học và nhất là Điện toán học đang được áp dụng và ở ngành Thư viện học giữa chúng tôi và một số đồng nghiệp trong nước, và cũng vì lý do phải tôn trọng nguyên tắc của công tác phiên dịch, nhất là cần phải có sự nhất quán trong việc sử dụng thuật ngữ chuyên ngành, nên chúng tôi xin làm thêm *Bảng Thuật Ngữ Đối Chiếu* này, để quý đọc giả tham khảo.

Vì thời giờ eo hẹp cũng như việc nghiên cứu tài liệu trong nước của chúng tôi có giới hạn, nên chúng tôi mới chỉ thu thập được một số thuật ngữ được giới hạn trong phạm vi của ngành biên mục trong thư viện học, được liệt kê trong *Bảng Thuật Ngữ Đối Chiếu* này. Chúng tôi xin tiếp tục bổ sung nhiều thuật ngữ hơn trong ấn bản điện tử trên trang nhà của LEAF-VN (<http://www.leaf-vn.org>).

Trong tương lai, chúng tôi hy vọng sẽ tiếp tục làm được một cuốn "Chỉ Nam cho việc áp dụng quy tắc biên mục Anh-Mỹ AACR2" với những thí dụ đầy đủ của mọi loại tài liệu xuất bản bằng tiếng Việt, để cho công tác tham khảo các tài liệu hỗ trợ cho công tác biên mục của các đồng nghiệp ở Việt Nam được dễ dàng hơn.

Ngoài ra, chúng tôi hy vọng trong tương lai ngành thư viện Việt Nam sẽ có một loại *Từ điển thuật ngữ thư viện học*, cũng như một *Bảng Tiêu Đề Đề Mục thống nhất và khả dụng cho cả nước*. Mong lắm thay!

Sau hết, chúng tôi xin cảm ơn ông Phạm Thế Khang, Giám đốc Thư Viện Quốc Gia Việt Nam, Tiến sĩ Trần Huy Bích, cố Tiến sĩ Nguyễn Đình Hoà, ông Đỗ Thông Minh, bà Đào Hoàng Thuý, ông Nguyễn Minh Hiệp, ông Hà Thế Minh, ông Vũ Văn Sơn, và các đồng nghiệp tại Thư Viện Quốc Gia đã cung cấp một số tài liệu thuộc ngành Thư viện học, cũng như đóng góp ý kiến để chúng tôi tham khảo và dùng cho việc hiệu đính sách này.

Ngày 1-4-2001

Lâm Văn-Thế (Saskatoon, SK, Canada)

Phạm Thị Lệ-Hương (Modesto, CA, U.S.A.)

LEAF-VN (Hội Hỗ Trợ Thư Viện Và Giáo Dục Việt Nam)

<http://www.leaf-vn.org>

Bảng Thuật Ngữ Đối Chiếu Dùng Trong Bộ Quy Tắc Biên Mục Anh-Mỹ Rút Gọn, 1988 - Consie AACR2 / của Michael Gorman, Lâm Văn-Thế & Phạm Thị Lệ-Hương dịch		
Các chữ viết tắt: HV= Hán-Việt; XT: Xem thêm; Thứ tự của danh mục tài liệu tham khảo: #1-13		
Thuật Ngữ Của Bản Dịch Bộ Quy Tắc Biên Mục Anh-Mỹ Rút Gọn [#1]	Thuật ngữ dùng Trong nước	Anh ngữ- CAACR2 / M. Gorman
A		
Ấn bản / Lần xuất bản	Lần xuất bản [#4, tr. 113; #7 tr. 37]	<i>Edition</i>
Ấn bản / Lần xuất bản: của các tài liệu không xuất bản		<i>Edition: unpublished items</i>
Ấn bản / Lần xuất bản: của các tài liệu khác		<i>Edition: other materials</i>
Ấn bản: / Lần xuất bản: của nhu liệu điện toán		<i>Edition: computer files</i>
Ấn bản: / Lần xuất bản: của sách, v.v.		<i>Edition: books, etc</i>
Ấn bản lần hai/thứ nhì / Lần xuất bản thứ hai	Xuất bản lần thứ 2/Lần xuất bản thứ hai [#7, tr. 38]	<i>Second edition</i>
Ấn phẩm [xt: Vi phẩm]	Ấn phẩm [#7 tr. 10]; Xuất bản phẩm [#11, tr. 105]	<i>Publications</i>
Ấn phẩm định kỳ	Ấn phẩm định kỳ [#4, tr. 126, #7, tr.68; #11, tr. 98] Xuất bản phẩm định kỳ [#11, tr. 98]	<i>Periodicals</i>
Ấn phẩm liên tục	Ấn phẩm tiếp tục [#7, tr. 7, 64] / Xuất bản phẩm ra tiếp tục [#4, tr. 127; #11, tr. 106] / Xuất bản phẩm nhiều kì [#4, tr. 126]	<i>Serials</i>
Ấn phẩm liên tục đã trọn bộ [Quy tắc 3A5]		<i>Complete serials</i>
Ấn phẩm liên tục mới [Quy tắc 3A8]	Xuất bản phẩm nhiều kì có nhân đề thay đổi [#4, tr. 129] / Báo thay đổi tên [#7, tr. 69]	<i>New serials</i>
Ấn phẩm tiếp tục [Quy tắc 28A]		<i>Continuations [28A]</i>
B		
Bản in lại		<i>Reprint (1)</i>
Bản mô tả / Tiểu dẫn (dùng)	Miêu tả / Mục từ [#8, tr.	<i>Entry (2) [#1, tr.76 (2)]</i>

để chỉ toàn bộ thông tin trong một thẻ (phiếu) mục lục) [#1, tr.76 (2)] [xt: Tiêu đề; xt: Mô tả, một/sự]	544], Mô tả [#4, tr. 78] / Phần mô tả của ấn phẩm [#7, tr. 12]	[xt: Heading; A description; Entry (1), #1, tr.76 (1)]
Bản mô tả chính / Tiểu dẫn chính [xt: <u>Bản mô tả phụ</u>]	Mô tả chính [#4, tr. 79] [#7, tr. 12, 103-105]	Main entry [xt: Added entry]
Bản mô tả phân tích / Tiểu dẫn phân tích	Mô tả trí ch [#4, tr. 159;#7, tr. 75] / Mô tả phân tích [#4, tr. 159]	Analytical entry
Bản mô tả phụ / Tiểu dẫn phụ	Mô tả phụ [#4, tr. 79; #7, tr. 104]	Added entry
Bản mô tả phụ theo tên/nhan đề / Tiểu dẫn phụ theo tên/nhan đề	Tiêu đề dưới dạng kết hợp tên/nhan đề [#4, tr. 78]	Name/title added entry

Bảng dẫn mục/chỉ mục [ở cuối sách] [xt: Sách dẫn mục/Chỉ mục]	Bảng tra [#4, tr. 122] / Bảng chú dẫn [#6, tr. 188]	Index [in the end of the book]
Băng ghi hình <u>xem</u> Tài liệu ghi hình		Videorecording
Bậc chi tiết trong phần mô tả, Các [Quy tắc OE]	Các mức mô tả thư mục [#4, tr. 103]	Levels of details in the description
Biên mục nguyên thủy, Làm		Original cataloging
Biệt danh <u>xem</u> Hồn danh		
Biểu đồ		Chart
Biểu hiệu vật chất của một tác phẩm		Item (2)
Bộ đặc khảo đa phần		Multipart item
Bộ tài liệu truyền thông đa dạng	Tư liệu đa phương tiện [#4, tr. 157]	Multimedia item <u>xem</u> Kit (1)
Bút hiệu	Bút danh	Pseudonym
C		
Các thông tin vật chất khác [xt: Vùng mô tả vật chất]		Other physical details
Chấm câu/ Dấu chấm câu [#6, tr.2069]	Dấu mô tả / Dấu ngăn cách quy ước [#7 tr. 76] / Dấu ngắt câu [#4, tr. 71]	Punctuation
Chấm câu trong phần mô tả, Dấu <u>xem</u> Dấu chấm câu trong phần mô tả		Punctuation of the description

Chuyên khảo <u>xem</u> Đặc khảo		<i>Monographs</i>
Chuyển sang mã u tự (chữ cái) La-tinh	Chuyển tự latin hóa [#4, tr. 107] / Phiên chuyển latin hóa [#4, tr. 129]	<i>Romanization</i>
Chữ Braille / Chữ nổi	Chữ Bray [#8, tr. 180]	<i>Braille</i>
Chữ nổi / Chữ Braille		<i>Braille</i>
Cột đề tự (Minh xác về tên và quyền sở hữu báo)		<i>Masthead</i>
Cơ quan (Hội đoàn)	Tác giả tập thể [#4, tr. 75; #7, tr. 15]	<i>Corporate body</i>
Cơ quan (Hội đoàn) liên hệ		<i>Related body</i>
Cơ quan (Hội đoàn) phụ thuộc		<i>Subordinated body</i>
D		
Dẫn mục, Bảng / Bảng tra [ở cuối sách] <u>xem</u> Bảng dẫn mục		<i>Index [in the end of the book]</i>
Dẫn mục trí ch tự [xt: Sách dẫn mục]	Sách dẫn, Chỉ mục [#8, tr. 322]	<i>Concordances</i>
Dẫn mục, Sách <u>xem</u> Sách dẫn mục [xt: Dẫn mục, Bảng (ở cuối sách)]		<i>Index [to periodicals literature] [xt. Index in the end of the book]</i>
Dẫn tố <u>xem</u> Phần mở đầu của tiêu đề		<i>Entry element</i>
Dấu chấm câu [#6, tr.2069] / Chấm câu [#9, tr.150]	Dấu ngăn cách quy định dùng trong mô tả [#7, tr. 9] / Dấu ngăn cách quy ước [#7, tr. 25]	<i>Punctuation</i>
Dấu chấm câu trong phần mô tả	Dấu ngăn cách quy định sử dụng trong mô tả [#7, tr. 9] / Dấu ngăn cách quy ước [#7 tr. 25]	<i>Punctuation of the description</i>
Dấu gạch chéo (/);	Dấu vạch xiên (/) [#4, tr. 110] Dấu gạch chéo xuôi [#8, tr. 2072]; Gạch chéo [#7, tr. 9]	<i>Diagonal slash; Back slash</i>
Dấu ngoặc đơn '...'	Dấu trí ch dẫn đơn [dùng một phết] [#8, tr. 2069, 2071]	[Single] quotation marks
Dấu ngoặc kép "...."	Dấu ngoặc kép [#8, tr. 679; #7, tr. 1402] Dấu trí ch dẫn	[Double] quotation marks

	kép [dùng hai phết] [#7, tr. 2071]	
Dấu ngoặc tròn (...)	Dấu ngoặc đơn [#4, tr. 121 ; #7, tr. 9; #8, tr. 2071];	<i>Parentheses</i>
Dấu ngoặc vuông [...]	Dấu ngoặc vuông [#7, tr. 9]	<i>Square brackets</i>
Đ		
Đặc khảo / Chuyên khảo	Chuyên khảo [#4, tr. 107]	<i>Monographs</i>
Đĩa cầu / Quả cầu	Quả đĩa cầu [#4, tr. 139]	<i>Globe</i>
Địa danh [Quy tắc 44-47]	Tên địa lí [#7, tr. 16]	<i>Geographic names</i>
Điểm truy cập (HV:Truy:tìm xét; Dụng:dùng)	Điểm truy cập (HV:Truy:tìm xét; Cập:đạt được) / Điểm truy nhập [#4, tr. 69]	<i>Access point</i>
Điện toán học (ngành)	Tin học (ngành)	<i>Computer science / Informatics</i>
Chỉ danh của số ấn hành đầu tiên	Số thứ tự của số (tập) đầu [-số thứ tự của số (tập) cuối] [#4, tr. 130-131]	<i>Designation of the first issue</i>
Chỉ danh hồ sơ [điện toán]	Chỉ định tệp [#7 tr. 97]	<i>Files designation</i>
Chỉ danh tài liệu chuyên biệt		<i>Specific material designation</i>
Chỉ danh tài liệu tổng quát	Chỉ định chung về loại tài liệu [#4, tr. 149] / Từ chỉ loại hình tài liệu [#7, tr. 98]	<i>General material designation [GMD]</i>
Đoạn phim miếng		<i>Filmstrip</i>
Đồng tác giả (Tác giả hợp biên) [xt:Trách nhiệm chung]		<i>Joint author</i>
G		
Ghi chú [#7,tr.1141]	Phụ chú [#4, tr. 71; #7, tr. 51]	<i>Notes</i>
Giám đốc biên tập xem Soạn giả		<i>Editor</i>
Giấy trong suốt		<i>Transparency</i>
H		
Hình ảnh		<i>Picture</i>
Họ kép	Họ kép [#4, tr. 96]	<i>Compound surname</i>
Hồ sơ điện toán	Tệp dữ liệu [#4, tr. 158] / Tệp máy tính [#7 tr. 97]	<i>Computer file</i>
Hội đoàn (Cơ quan)	Tác giả tập thể [#4, tr. 75;	<i>Corporate body</i>

	#6, tr. 15]	
Hội đoàn (Cơ quan) liên hệ		<i>Related body</i>
Hội đoàn (Cơ quan) phụ thuộc		<i>Subordinated body</i>
Hội nghị		<i>Conference</i>
Hỗn danh / Biệt danh		<i>Nickname</i>
Hộp đựng / Bao đựng / Vật đựng tài liệu		<i>Container</i>
K		
Không có định danh		<i>No designation</i>
Khuôn thức	Khổ mẫu [#4, tr. 215]; Dạng thức [#2 số 2(38) 6-2001	<i>Format</i>
Kì tái bản		<i>Reprint (2)</i>
L		
Lần in [xt: Lần xuất bản]	Năm in [#7, tr. 43]	<i>Printing</i>
Lần xuất bản / Ấn bản	Lần xuất bản [#4, tr. 113; #7 tr. 37]	<i>Edition</i>
Lần xuất bản: / Ấn bản: của các tài liệu không xuất bản		<i>Edition: unpublished items</i>
Lần xuất bản: / Ấn bản: của nhu liệu điện toán		<i>Edition: computer files</i>
Lần xuất bản: / Ấn bản: của các tài liệu khác		<i>Edition: other materials</i>
Lần xuất bản/Ấn bản: của sách, v.v.		<i>Edition: books, etc</i>
Lần xuất bản / Ấn bản (thứ hai) / Lần xuất bản / Ấn bản (thứ 2)	Xuất bản lần thứ 2/Lần xuất bản thứ hai [#7 tr. 38]	<i>Second edition</i>
Luân đề <u>xem</u> Nhan đề đầu trang		<i>Running title</i>
M		
Máy điện toán	Máy tính [#8, tr. 318]	<i>Computer</i>
Máy tính	Máy tính [#8, tr. 216]	<i>Calculator</i>
Minh họa màu		<i>Coloured illustration</i>
Minh xác về ấn bản (lần xuất bản)	Thông tin về lần xuất bản [#4, tr. 76; #7 tr. 25]	<i>Edition statement</i>
Minh xác về tên và quyền sở hữu báo / Cột đề tự		<i>Masthead</i>
Minh xác về trách nhiệm	Thông tin về trách nhiệm [#7 tr. 26]	<i><u>Statement</u> of responsibility</i>

Mô hình		<i>Model</i>
Mô tả, một/sự [xt: Bản mô tả; Tiêu đề]		<i>A description [xt: Entry (2) #1, tr.76]</i>
Mục lục [xt Thư mục]	Mục lục [#4, tr. 11]	<i>Catalog, Catalogue</i>
N		
Nguồn liệu tham khảo	Nguồn chính cung cấp thông tin [#4, tr. 72] Nguồn lấy thông tin mô tả [#7, tr. 7-8]	<i>Reference sources</i>
Nguồn tác giả hỗn hợp <u>xem</u> Trách nhiệm hỗn hợp		<i>Mixed authorship</i>
Nguồn thông tin chính		<i>Chief source of information</i>
Nguyên tác nghệ thuật		<i>Art original</i>
Người biên soạn (Người kết tập)	Người biên soạn / Người biên tập / Soạn giả [#4, tr. 83]	<i>Compiler</i>
Người cộng tác		<i>Collaborator</i>
Người kết tập (Người biên soạn)	Người biên soạn / Người biên tập / Soạn giả [#4, tr. 83]	<i>Compiler</i>
Nhà phát hành / Nhà phân phối	Nhà phát hành [#4, tr. 114]	<i>Distributor</i>
Nhà phân phối <u>xem</u> Nhà phát hành		<i>Distributor</i>
Nhan đề	Nhan đề / Tên sách [#4, tr. 25; #11, tr. 231]	<i>Title</i>
Nhan đề bổ sung / Tên sách đặt thêm		<i>Supplied title</i>
Nhan đề cá biệt [cá biệt (#10, tr.111)]		<i>Individual title</i>
Nhan đề chính	Nhan đề chính / Tên sách chính [#4, tr. 25]	<i>Title proper</i>
Nhan đề chung	Nhan đề tập hợp / Nhan đề chung [#11, tr. 106]	<i>Collective title</i>
Nhan đề đầu trang / Luân đề		<i>Running title</i>
Nhan đề đồng nhất [HV:Đồng: cùng; Nhất: một. Hoàn toàn giống nhau về các mặt] [#12, tr.670]	Tên sách thống nhất [HV : Thống: Hợp lại; Nhất: một] [#12, tr. 1752] / Nhan đề đồng nhất, Nhan đề thống nhất [#11, tr. 133] [#4 tr.	<i>Uniform title</i>

	199]	
Nhan đề gáy sách	Nhan đề gáy sách [#11, tr. 132]	<i>Spine title</i>
Nhan đề khóa / Nhan đề then chốt	Nhan đề khóa [#4, tr. 128]	<i>Key title</i>
Nhan đề phụ / Phụ đề <u>xem</u> Thông tin khác về nhan đề	Thông tin bổ sung cho nhan đề [#7, tr. 31]	<i>Subtitle</i>
Nhan đề song song	Nhan đề song song [#4, tr. 73; #7, tr. 30]	<i>Parallel title</i>
Nhan đề then chốt/Nhan đề khóa	Nhan đề khóa [#4, tr. 128]	<i>Key title</i>
Nhiều hệ thống đị nh danh		<i>More than one system of designation</i>
P		
Phá t hà nh / Nhà phá t hà nh	Phá t hà nh / Nhà phá t hà nh [#4, tr. 114]	<i>Distribution/distributor</i>
Phá n phối /Nhà phá n phối <u>xem</u> Phá t hà nh / Nhà phá t hà nh		<i>Distribution/distributor</i>
Phần		<i>Part</i>
Phần bổ sung / Phụ lục / Phụ trương		<i>Supplement</i>
Phần của ấn phẩm liên tục		<i>Section (serial)</i>
Phần mở đầu của tiêu đề / Dẫn tố	Yếu tố mô tả đầu tiên; Dẫn tố [#4, tr. 90-93]	<i>Entry element</i>
Phiếu / Thẻ	Phiếu/Phí ch [#7, tr. 108-110]	<i>Card</i>
Phiếu / Thẻ mục lục	Phiếu mục lục	<i>Catalog card</i>
Phiếu / Thẻ bản mô tả chí nh	Phiếu mô tả chí nh / Phiếu chí nh [#7, tr. 105]	<i>Main entry card</i>
Phiếu / Thẻ bản mô tả phụ	Phiếu bổ sung [#7, tr. 105]	<i>Added entry card</i>
Phiếu / Thẻ tham chiếu "Xem"	Phí ch chỉ chỗ [#7, tr. 110]	<i>"See" reference card</i>
Phiếu / Thẻ tham chiếu "Xem thêm"	Phí ch "Cũng xem" [#7, tr. 113]	<i>"See also" reference card</i>
Phim đứng	Phim đèn chiếu [#7, tr. 94]	<i>Filmstrip</i>
Phim miếng	Phim dương bản [[#7, tr.94; #11, tr.37] / Phim đèn chiếu #11, tr. 37]	<i>Slide</i>
Phim miếng, Đoạn <u>xem</u>		<i>Filmstrip</i>

Đoạn phim miếng		
Phó đề	Nhan đề lựa chọn [#4, tr. 73; #11, tr. 131]	<i>Alternative title</i>
Phụ đề (Nhan đề phụ) <u>xem</u> Thông tin khác về nhan đề	Phụ đề	<i>Subtitle</i>
Phụ lục / Phụ trương / Phần bổ sung		<i>Supplement</i>
Phụ trương / Phụ lục / Phần bổ sung		<i>Supplement</i>
Q		
Quả cầu <u>xem</u> Địa cầu		<i>Globe</i>
Quản thủ thư viện / Thủ thư [#1, tr.117; #10, tr.943]	Cán bộ thư viện [#11, tr. 10] [Cán bộ: nhân viên làm việc cho nhà nước (#10, tr. 121)]	<i>Librarian</i>
S		
Sách dẫn mục / Sách chỉ mục [xt: Dẫn mục, Bảng ở cuối sách]	Bản chỉ dẫn thư mục [#4, tr. 6-9] Chú dẫn xuất bản phẩm định kỳ / Chú dẫn xuất bản phẩm liên tục [#6, tr. 189-90]	<i>Index [to periodicals literature]</i>
Soạn giả / Giám đốc biên tập	Người biên soạn/ Người biên tập / Soạn giả [#4, tr. 83]	<i>Editor</i>
Số ấn phẩm liên tục theo tiêu chuẩn quốc tế (ISSN) [xt: Số tiêu chuẩn]	Chỉ số ấn phẩm theo tiêu chuẩn quốc tế [#7, tr. 67] / Chỉ số tiêu chuẩn ISSN [#4, tr. 72] / Chỉ số xuất bản phẩm ra tiếp tục theo tiêu chuẩn quốc tế [#11, tr. 72]	<i>ISSN = International Standard Serial Number</i>
Số sách in ra trong một lần in		<i>Impression</i>
Số sách theo tiêu chuẩn quốc tế (ISBN) [xt: Số tiêu chuẩn]	Số theo tiêu chuẩn quốc tế của sách [#7, tr. 56] / Chỉ số tiêu chuẩn ISBN [#4, tr. 72] / Chỉ số sách theo tiêu chuẩn quốc tế [#11, tr. 72]	<i>ISBN = International Standard Book Number</i>
Số tiêu chuẩn / Số tiêu chuẩn quốc tế [xt: Số sách/Số ấn phẩm liên tục theo tiêu chuẩn quốc tế]	Chỉ số tiêu chuẩn ISBN, ISSN [#4, tr. 72] / Chỉ số ấn phẩm theo tiêu chuẩn quốc tế [#7, tr. 67]	<i>Standard number [ISBN, ISSN]</i>
Số tiêu chuẩn quốc tế / Số	Chỉ số tiêu chuẩn ISBN,	<i>Standard number [ISBN,</i>

tiêu chuẩn) [xt: Số sách/Số ấn phẩm liên tục theo tiêu chuẩn quốc tế]	ISSN [#4, tr. 72] / Chỉ số ấn phẩm theo tiêu chuẩn quốc tế [#7, tr. 67]	ISSN/
Sưu tập (của thư viện) (gồm đủ mọi loại hình tài liệu)	Kho tư liệu / Sưu tập [#4, tr. 11]	Collection
T		
Tác giả	Tác giả [#7, tr. 13]	Author
Tác giả cá nhân <u>xem</u> Tác giả	Tác giả cá nhân [#7, tr. 13]	Personal author
Tác giả hợp biên / Đồng tác giả [xt <i>Trách nhiệm chung</i>]		Joint author
Tác phẩm vô danh	Khuyết danh [#11, tr. 4]	Anonymous
Tài liệu đi kèm	Tư liệu kèm theo [#4, tr. 120]	Accompanying material
Tài liệu <u>ghi âm</u>	Tài liệu nghe [#7, tr. 91] / Tư liệu ghi âm [#4, tr. 171]	Sound <u>recording</u>
Tài liệu <u>ghi hình</u>	Tư liệu ghi hình [#4, tr. 175] / Tài liệu nhìn [#7, tr. 93] / Băng video [#7, tr. 94]	<u>Videorecording</u>
Tài liệu thí nghiệm	Tài liệu nghe nhìn [#7, tr. 90]	Audiovisual materials
Tài nguyên đa liệu	Tư liệu đa phương tiện [#4, tr. 157]	Multimedia resource
Tên thường dùng		Predominant name
Tên/nhan đề, Tham chiếu <u>xem</u> Tham chiếu theo Tên/nhan đề		Name/title reference
Tên/nhan đề, Bản mô tả phụ <u>xem</u> Bản mô tả phụ theo Tên/nhan đề		Name/title added entry
Tên sách đặt thêm / Nhan đề bổ sung		Supplied title
Tham chiếu	Tham chiếu [#11, tr. 110]	Reference
Tham chiếu "xem" <u>xem</u> Tham chiếu (1)	Tham chiếu "xem" [#11, tr. 139 ; #3, tr. 1]	"See" reference; Reference (1)
Tham chiếu "xem thêm" <u>xem</u> Tham chiếu (2)	Tham chiếu "cũng xem" [#11, tr. 139] / Tham chiếu "Xem thêm" [#3, tr. 2]	"See also" refence; Reference (2)
Tham chiếu theo tên/nhan đề		Name/title reference
Thành phần		Element

Thẻ / Phiếu	Phiếu / Phi ch [#7, tr. 108-110]	<i>Card</i>
Thẻ / Phiếu mục lục	Phiếu mục lục	<i>Catalog card</i>
Thẻ / Phiếu bản mô tả chí nh	Phiếu mô tả chí nh / Phiếu chí nh [#7, tr. 105]	<i>Main entry card</i>
Thẻ / Phiếu bản mô tả phụ	Phiếu bổ sung [#7, tr. 105]	<i>Added entry card</i>
Thẻ / Phiếu tham chiếu "Xem"	Phi ch chỉ chỗ [#7, tr. 110]; Tham chiếu "Xem" [#3, tr. 2; #11, tr. 139]	<i>"See" reference card</i>
Thẻ / Phiếu tham chiếu "Xem thêm"	Tham chiếu "Cũng xem" [#11, tr. 139] Phiếu/Phi ch chỉ chỗ "cũng xem" [#7, tr. 113] / Tham chiếu "Xem thêm" [#3, tr.2]	<i>"See also" reference card</i>
Thẻ chớp nhoáng		<i>Flash card</i>
Thí nh thị , Tài liệu <u>xem</u> Tài liệu thí nh thị		<i>Audiovisual (materials)</i>
Thông tin học / Tin học	Thông tin học	<i>Information science</i>
Thông tin khác về nhan đề	Nhan đề khác [#4, tr. 74]	<i>Other title information</i>
Thủ đắc (HV: Thủ = Dơ tay mà lấy, nhận lấy; Thụ = Nhận lấy; Đắc=, Có được) [#5, tr. 437, 437,254] = Thu thập [#8, tr. 14]; [#9, tr. 287] [#13, tr. 710]	Bổ sung (HV: Bổ=Vá lại, Bù và o; Sung=đầy đủ. Bù và o chỗ thiếu cho đủ) [#5, tr. 170] Vá và o chỗ thiếu cho đủ (compléter (Pháp) [To complete] [#5, tr. 71]	<i>Acquire; Acquisitions</i>
Thủ thư / Quản thủ thư viện [#1, tr. 117; #10, tr. 943; #13, tr. 711]	Cán bộ thư viện [#11, tr. 10] [Cán bộ: nhân viên làm việc cho nhà nước (#10, tr. 121)]	<i>Librarian</i>
Thư mục / Thư tị ch	Thư mục [#4, tr. 107; #7, tr. 55] / Phụ chú về tài liệu tra cứu [#7, tr. 55]	<i>Bibliography</i>
Thư mục <u>xem</u> Mục lục		<i>Catalog, Catalogue</i>
Thư tị ch <u>xem</u> Thư mục		<i>Bibliography</i>
Tiếng xưng hô [HV: Hô = Gọi ; (Nói việc gọi nhau trong lúc giao thiệp)] [#12, tr. 2099]		<i>Address [Titles of Nobility, and terms of honour and address, etc.]</i>
Tiêu bản kí nh hiển vi		<i>Microscope slide</i>
Tiêu đề (dùng để chỉ phần thông tin dùng làm điểm truy	Tiêu đề mô tả [#4. tr. 73; #7, tr. 12-15]	<i>Heading [xt Entry (1) #1, tr. 76]</i>

dụng cho thẻ (phiếu) mục lục) [#1, tr. 76 (1); xt: Bản mô tả /Tiểu dẫn [#1, tr. 76 (2)]		
Tiêu đề của mục lục		<i>Catalog entry</i>
Tiêu đề phụ / Tiểu tiêu đề	Tiêu đề phụ	<i>Subheading</i>
Tiểu dẫn [#1 (2)] <u>xem</u> Bản mô tả		<i>Entry</i>
Tiểu dẫn chính <u>xem</u> Bản mô tả chính		<i>Main entry</i>
Tiểu dẫn phân tích <u>xem</u> Bản mô tả phân tích		<i>Analytical entry</i>
Tiểu dẫn phụ <u>xem</u> Bản mô tả phụ		<i>Added entry</i>
Tiểu dẫn phụ theo tên/nhan đề <u>xem</u> Bản mô tả phụ theo tên/nhan đề		<i>Name/title added entry</i>
Tiểu tiêu đề <u>xem</u> Tiêu đề phụ		<i>Subheading</i>
Tiểu tùng thư	Tùng thư con; [#4, tr. 121] Tùng thư cấp dưới; Tùng thư phụ [#7, tr. 48]	<i>Subseries</i>
Tin học; Thông tin học [xt: Điện toán học]	Thông tin học	<i>Information science</i>
Trách nhiệm chung		<i>Shared responsibility</i>
Trách nhiệm hỗn hợp [xt: Trách nhiệm chung]		<i>Mixed responsibility [xt: Shared responsibility]</i>
Trang nhan đề	Trang tên [#7, tr. 8]	<i>Title page</i>
Trang nhan đề phụ / Trang phụ đề	Trang tên phụ [#7, tr. 8]	<i>Added title page</i>
Tranh tằm sâ u		<i>Diorama</i>
Trò chơi		<i>Game</i>
Tùng thư	Tùng thư [#4, tr.121; #7, tr. 74] / Xê ri [#7, tr. 74]	<i>Series</i>
V		
Vật đựng tài liệu / Bao đựng / Hộp đựng		<i>Container</i>
Vật thực		<i>Realia</i>
Vật thể		<i>Item (1)</i>
Vi phẩm: Vi phiếu, vi phim, vi thẻ mờ ảnh [xt: Ấn phẩm]	Tài liệu vi mô [#7, tr. 96] / Tư liệu vi hình [#4, tr. 147; #11, tr. 83]	<i>Microform: Microfiche, microfilm, microopaque</i>

Vô danh xem Tác phẩm vô danh		<i>Anonymous</i>
Vùng	Vùng	<i>Area</i>
Vùng mô tả vật chất [xt: Các thông tin vật chất khác]	Vùng đặc trưng số lượng [#4, tr. 118; #7, tr. 44] /Vùng mô tả vật lí [#7, tr. 99] / Vùng chi tiết số liệu; Vùng số lượng; Vùng mô tả vật thể [#4, tr. 71]	<i>Physical description area [xt: other physical details]</i>
Vùng nhan đề và <u>minh xác</u> về trách nhiệm	Vùng nhan đề và <u>thông tin</u> về trách nhiệm [#7, tr. 27]	<i>Title and <u>statement</u> of responsibility area</i>

Sách tham khảo:

- 1 - *ALA Từ Điển Giải Nghĩa a Thư Viện Học và Tin Học Anh-Việt* / Heartsill Young, chủ biên; Phạm Thị Lệ -Hương, Lâm Văn-Thế, Nguyễn Thị Nga dịch. Tucson, AZ: Galen Press, 1996.
2. *Bản Tin Điện Tử - Câu Lạc Bộ Thư Viện TP Hồ Chí Minh*. Văn bản điện tử trực tuyến. (<http://www.hcmuns.edu.vn/GLIB0001/btclb.htm>)
3. *Chọn Tiêu Đề Mục Cho Thư Viện* / Nguyễn Minh Hiệp [và những người biên soạn khác]. T.P. Hồ Chí Minh: Câu Lạc Bộ Thư Viện, 1999.
4. *Giáo Trình Biên Mục Mô Tả* / Vũ Văn Sơn. Hà Nội : NXB Đại Học Quốc Gia Hà Nội, 2001.
- 5 - *Hán-Việt Từ Điển Giải Yếu* /Đào Duy Anh biên soạn, Hãn Mạnh Tử hiệu đính, In lần thứ ba, Saigon: Trường Thi, 1957.
- 6 - *Nhập Môn Khoa Học Thư Viện và Thông Tin* / Phan Văn và Nguyễn Huy Chương. Hà Nội: Nhà XB Đại Học Quốc Gia Hà Nội, 1997.
- 7- *Tài Liệu Hướng Dẫn Mô Tả Ấn Phẩm (Dùng Cho Mục Lục Thư Viện)* / Phòng Phân Loại Biên Mục, Thư Viện Quốc Gia. Hà Nội, 1994.
- 8- *Từ Điển Anh-Việt = English Vietnamese dictionary* / Trung Tâm Khoa Học Xã Hội và Nhân Văn Quốc Gia, Viện Ngôn Ngữ. TP Hồ Chí Minh : Nhà XB TP Hồ Chí Minh, 1996.
- 9 - *Từ Điển Chính Tả Tiếng Việt* / Hoàng Phê chủ biên. In lần thứ 2, có sửa chữa và bổ sung. Hà Nội: Nhà XB Giáo Dục, 1988.
- 10 - *Từ Điển Tiếng Việt* / Hoàng Phê chủ biên. Hà Nội: Trung Tâm Từ Điển Ngôn Ngữ, 1992.
- 11 - *Từ Điển Từ Liệu Và Thư Viện Học Pháp-Việt* / Lê Khả Kế, chủ biên; Tạ Bá Hưng và những người khác. Hà Nội : Trung Tâm Thông Tin Từ Liệu Khoa Học Và Công Nghệ Quốc Gia, 1997.
- 12 - *Từ Điển Từ và Ngữ Việt Nam* / Nguyễn Lân. TP Hồ Chí Minh: Nhà XB TP Hồ Chí Minh, 2000.

13. *Từ Điển Việt-Anh = Vietnamese English Dictionary* / Trung Tâm Khoa Học Xã Hội và Nhân Văn Quốc Gia, Viện Ngôn Ngữ. TP Hồ Chí Minh : Nhà XB TP Hồ Chí Minh, 1998.